

v. Stakroge/Sandet
Skovstien & Mosestien

v. Sdr. Omme
Stien på Heden

1 Landsbyen Sdr. Omme

I det nordvestlige hjørne af Billund Kommune ligger landsbyen Sdr. Omme. Byen har ca. 1800 indbyggere. Oprindeligt hed byen "Oom", hvilket betyder "fjern lyd fra en å". Sdr. Omme ligger ved Omme Å, der har sit udspring ved Jelling og udløb i Skjern Å. Sdr. Omme var i 1917-68 stationsby for Trolldhedebanen, med linjeføring fra Kolding til Trolldhede. Et levn fra den tid er stationsbygningen på Stadion Allé, der ligesom Sdr. Omme Kirke og Sig Eng pryder bybilledet. Sdr. Omme kirke er fra middelalderen, og i dag et af egnens vigtigste minder om middelalderen og renæssancen. Byens faciliteter er bl.a. Sdr. Omme Skole, Børnehaven, Omme Centeret, Borgergården, idrætshallen, stadion, ridehallen m.v. Der er et aktivt forretnings/erhvervsliv i byen. Jydefesten afholdes hvert år i Kristi Himmelfartsferien. (www.sdr-omme.dk)

Jydefesten

2 "Stridsøksefolket's" gravhøje

På egnen omkring Sdr. Omme har der været godt 120 gravhøje, som i dag er reduceret til ca. 60, idet mange gennem tiderne er blevet sløffet og overpløjet. Gravhøjene er fredet i dag. "Stien på Heden" har linjeføring forbi 5 af gravhøjene. Det karakteristiske ved gravhøjene er, at de er små og lave, typisk ligger der 3 høje i en klynge. Gravhøjene er anlagt af "stridsøksefolket", et nomadefolk som kom hertil i slutningen af det 3. årtusinde før Kristi fødsel. Det var et krigerisk folk, der oprindeligt kom fra egnene omkring det kaspiske hav. De afdøde mænd blev lagt til højre i gravene med deres stridsøkser, de afdøde kvinder blev lagt til venstre med bl.a. ravperler. Mændene blev lagt med ansigtet mod syd, verdenshjørnet som de kom fra. Gennem tiderne er gravhøjene blevet eftersøgt af bl.a. gravrøvere, som ledte efter guld. Højene er fra før guldet kom til Danmark, så gravrøverne har ledt forgæves. (Der henvises til Sdr. Omme Egnsarkiv.)

Naturen ved gravhøjene

8 Stakroge Natur og Fiskepark

Området byder på 25 tdl. naturområde, velegnet til udflugter i naturen. Fra solopgang til solnedgang kan der fiskes i fiskesøen, fiskekort købes på stedet. I naturparken findes der grill, bålplads, hus med borde/bænke, god plads til boldspil, spejderaktiviteter m.m. Der må bades i det tilladte område, dog på eget ansvar. Der er mulighed for overnatning (primitivt) i naturparken. Ring og bestil tid (mellem 17.00-18.00) på tlf. 75347173. (www.sandet-stakroge.dk)

Stakroge Natur og Fiskepark

9 Tørvegravningen, brunkulsbrydningen og træindustrien

Der er specielt tre perioder, som har præget både udviklingen og tilflytningen til området Sdr. Felding, Sandet og Stakroge. Det er tørvegravningen, brunkulsbrydningen og træindustrien. Tørvegravningen fandt sted omkring 1. verdenskrig. Tørv blev anvendt som brændsel, og blev "skruet" op og tørret i moserne omkring bl.a. Stakroge og Sandet. Herefter blev tørvene kørt i tipvogne til Trolldhedebanen, og derfra transporteret ud i landet. Brunkulsbrydningen fandt sted i 2. verdenskrig og frem til 1960. Brunkul blev anvendt som brændsel, og blev gravet i store mængder i brunkulslejerne i Kærhede, Svanholm, Fruergård og Høgsvig. Udgravninger i terrænet er spor i landskabet fra tørvegravningen og brunkulsbrydningen.

Efter 2. verdenskrig opstartede Tørmester Richard R. Nielsen produktionen af vinduer og dører, senere kendt under firmanavnene Rationel og Jutlandia. (Der henvises til Lokalhistorisk arkiv i Sdr. Felding)

Brunkulsbrydning

3 Gl. Skovsønde Plantage

I 1877 blev aktieselskabet Skovsønde-Stakroge Plantage oprettet af lokale gårdejere, som ønskede at anlægge ca. 88 ha. plantage på et hede/sandflugsareal nordvest for Sdr. Omme. Tidligere havde der været storskov her, som var mistet. Målbevidst gik man i gang med at genvinde skoven, det viste sig at blive en meget stor opgave, idet jorden var mager at bygge en skov op på. Hedeopdyrkeren Dalgas besøgte bl.a. arbejdet og gav folket opmuntrende ord med på vejen. Efter godt 10-15 års hårdt slid var plantagen anlagt, og viste sig at få meget stor samfundsmæssig og økonomisk betydning for egnen, bl.a. under 1. og 2. verdenskrig. Plantagen har gennem tiderne bl.a. forsynet egnens mejerier, teglværker og husholdninger med brænde, men også meget store mængder træ er blevet solgt til andre egne i Jylland. Under 2. verdenskrig havde modstandsgruppen våbendepot ved plantørgården i plantagen. Gruppen modtog våbensendinger pr. lastbil, som blev anbragt i en bliklade nord for Tarm Landevej.

Det er tilladt at færdes i plantagen til fods og på cykel, men kun på skovvejene. Heste har ingen adgang i plantagen.

Gl. Skovsønde Plantage

4 Trolldhedebanen

Parallelt med "Stien på Heden" og "Skovstien & Mosestien" havde Trolldhedebanen sit forløb i 1917-68. Jernbanen havde linjeføring fra Kolding over Grindsted til Trolldhede, i alt 87,9 km. Dengang var det Danmarks længste private jernbane. Banen havde stor betydning for de egne den gemmenløb. Under 2. verdenskrig transporterede banen meget store mængder brunkul, som der bl.a. blev gravet meget af i området omkring Stakroge/Sandet. I perioder var driftsøkonomien meget dårlig for Trolldhedebanen, og banen måtte desværre nedlægges i 1968. I dag er der få spor tilbage af banen, bl.a. broen over Skjern Å ved Sdr. Felding. Der henvises til "Trolldhedebanen" af Helge Kjærside, Finn & Steen Christensen.

Trolldhedebane bro over Skjern Å ved Sdr. Felding

10 Landsbyen Sandet

I den sydlige del af Herning Kommune ligger landsbyen Sandet. Byen har ca. 50 indbyggere. I Sandet var der ligesom i Stakroge og Sdr. Omme en station for Trolldhedebanen. Sandet er kendetegnet ved, at være et lille samfund, hvor der er plads til at være sig selv, men også at være en del af sammenholdet som findes i byen. Omkring byen er der en flot natur med moser og levn fra tørvegravningen og brunkulsbrydningen. (www.sandet-stakroge.dk)

11 Åskov Golfklub

Mellem Sandet og Sdr. Felding ligger Åskov Golfklub på adressen Sandetvej 19, 7280 Sdr. Felding. Klubben råder over en 18 hullers middelsvær golfbane samt en 6 hullers par-3 bane. (www.aaskov-golfklub.dk / tlf. 28879107).

Åskov Golfklub

12 Skjern Å

Fra "Mosestien" er der ad mindre veje adgang til naturområderne ved Skjern Å. Åen har sit udspring i Tinnet Krat, 10 km. nordvest for byen Tørring, og udløber i Ringkøbing Fjord. Åen er Danmarks fjerde længste å. Den berømte Skjern Å vildlaks lever her, ligesom der i områderne er et rigt fugleliv. Store områder fra Arnborg til Ringkøbing Fjord er udpeget til nationalpark. (www.skjerna.info)

13 Landsbyen Sdr. Felding

Sdr. Felding har ca. 1.500 indb. Byen er opstået og opbygget omkring Skjern Å, der i de senere år er blevet mere synlig i bybilledet, med ny sti, bro og kanoophalingsplads. Byen har bevaret sin ældre bykerne neden for kirken, og tæt ved det gamle vadested over åen. Sdr. Felding var i årene 1917-68 stationsby for Trolldhedebanen. I byen er der dagligvareforretninger, børneinstitution, skole op til 9. klasse, SFO, plejecenter m. ældreboliger, idrætshal, stadion, ridehal, biograf, lægehus, kulturcenter og restauration. På byens virksomheder er der knap 800 arbejdspladser. (www.sdrfelding.dk)

Kanoophalingsplads i Sdr. Felding

5 Højvang Frugtplantage og Gårdbutik

Fra "Stien på Heden" er der adgang til Højvang Frugtplantage og Gårdbutik, Skærsigvej 7. I august-november tilbydes selvplok. I denne periode har gårdbutikken åben, hvor bl.a. frugtplantagens æbler, pærer, blommer og bær kan købes. Højvang Frugt leverer firmafrugt til virksomheder i det midt/vejstjyske, samt skolefrugt. (www.hojvangfrugt.dk)

Højvang Frugtplantage og Gårdbutik

6 Hestehuset på Skærsigvej

Fra "Stien på Heden" er der adgang til Hestehuset på Skærsigvej 12. Her er det muligt at leje heste og overnatte i hytte. Til hver hytte er der en hestefold. Egne heste må gerne medbringes. (Tlf. 60752358. Mail: hestehuset@gmail.com)

Hestehuset Skærsigvej

7 Landsbyen Stakroge

I den sydligste del af Herning Kommune ligger landsbyen Stakroge. Byen har ca. 320 indbyggere. I 1917-1968 var Stakroge stationsby for Trolldhedebanen. Et levn fra den tid er stationsbygningen på Vinkelvej der i dag er privat ejet. Lige uden for byen ligger Ilderhede Kirke, en lille kirke der blev bygget i 1906/07. Byens faciliteter er bl.a. "Stakroge gamle Skole", Købmandsgården, Beboerhuset og Stadion. Skolen fungerer i dag som en integreret børneinstitution. Beboerhuset anvendes til fælles aktiviteter, og udlejes som festlokale. Beboerhuset er rejst af lokalbefolkningen. I en weekend i juni måned afholdes byfesten. (www.sandet-stakroge.dk)

Fakta om stierne

“Stien på Heden” v. Sdr. Omme, “Skovstien & Mosestien” v. Stakroge/Sandet er natur/motionsstier der forbinder landsbyerne, Sdr. Omme, Stakroge og delvis Sandet. Stierne giver bløde trafikanter god adgang til områdets natur og aktiviteter. En lokal initiativgruppe opstartede stiprojekterne i 2008/09, i 2010/11 var stierne færdiganlagt.

Stierne må KUN anvendes af fodgængere, cyklister og trehjulede knallerter. Ved siden af stierne er der anlagt et spor for ridende færdsel. Heste har ingen adgang på stierne. Det er på eget ansvar at færdes på stierne. Stierne bliver ikke saltet og ryddet for sne.

Lodsejere som stiller stiarealerne til rådighed

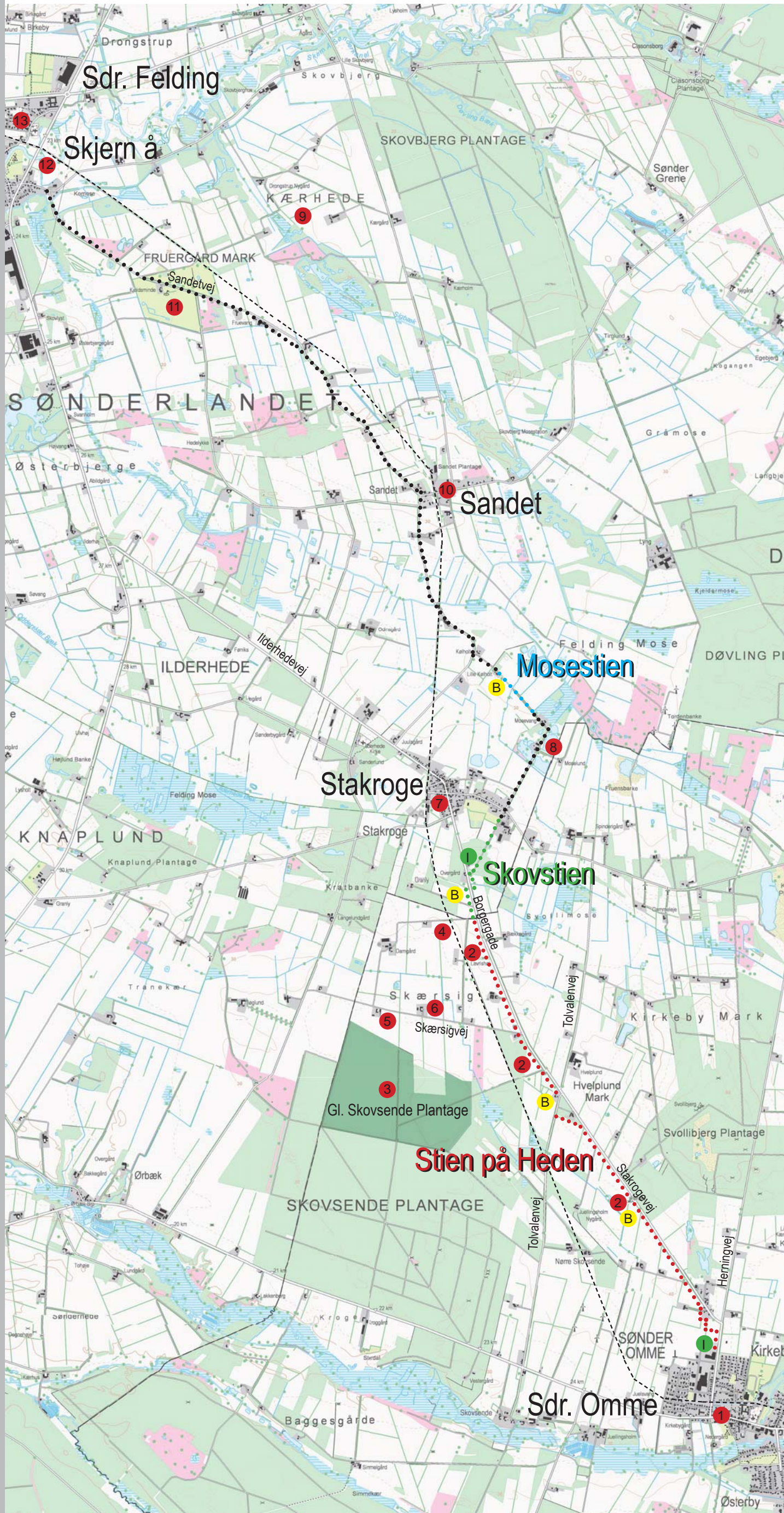
- Tüchsen BYG ApS • Thomas Vesterby • Karlo Madsen Jensen
- John Jensen • Jan Christensen • Peter Kliver Juhl
- Karl Gustav Pedersen • Ole Mouritsen • Eskild Ladefoged Pedersen • Hans Møbjerg • Jens Jørgen Arvad • Cornelis Willem Arie van Schaik • Martin Dupont • Den selvejende Institution, Stakroge • Uffe Johnsen Herlev • Torben Lyngsø

Stierne er støttet af:

Fødevarerministeriet og EU

- Landdistriktspuljen, Billund Kommune
 - Ole Kirk's Fond
- Sdr. Omme Håndværker & Borgerforening
 - Tuborgfondet
 - Den Jyske Sparekasse
 - Sydbank
 - Handelsbanken
- K. Pedersen & Sønner A/S, Sdr. Omme
 - Stakroge Smede
 - Købmandsgården Stakroge
 - Stakroge Natur & Fiskepark
 - Mogens Askholm ApS
- Pizza & Kebabhouse, Sdr. Omme
- Sdr. Omme Tømmerhandel A/S
 - Omme Cykler
 - Sdr. Omme Maskincenter ApS
- Midtjysk Kardanservice, Sdr. Omme
- Autoværksted, Gunnar Jørgensen, Almstok
- Hyundai v. Ejvind Larsen, Sdr. Omme
 - Bilhuset Claus Lützhøft A/S
 - Omme Å Camping
 - Stakroge Autoværksted
 - T.S. Agentur ApS
- Bjarne Lassen, Entreprenør & aut. kloakmester
 - Anders' Tømrer- & Snedkerforretning
 - Sdr. Omme Lift- og Maskinudlejning
 - LMC Huse
 - Sdr. Omme Autolæk I/S
- Entreprenør Bent F. Iversen, Stakroge
 - A/S Murermester Jan Christensen
 - Vognmand Hans Christensen
 - Hærvejens Byggeservice
 - Omme Lift
 - Frost Boligcenter A/S
 - Westergaard EL, Sdr. Omme
 - Sdr. Omme Bageri
 - Super Brugsen, Sdr. Omme
- Thorkilds Auto- & Karrosseriværksted
 - Eurospar, Sdr. Omme
- Dansikring Direct Salgs- og ServicePartner
 - Frost Gulvebelægning
- RealMæglerne, v. Erling Nielsen, Grindsted
 - Tüchen Byg ApS
- Grafisk Design Sdr. Omme, v. Annitta Højgård
- Sdr. Omme Handels- & Transportselskab ApS
 - Bliksted Smede & VVS Forretning
 - Landinspektørgården I/S, Grindsted
- Pilegården Kloak- og Entreprenør Service, Sdr. Omme
 - Skamstrup Maskinstation ApS, Nordenskov
 - JL Revisorer, Billund
- Lodsejere som stiller arealerne for stierne til rådighed
- Lokale borgere som har ydet økonomisk støtte m.m.
- Lokale borgere som har ydet støtte med frivilligt arbejdskraft

•••• Stien på Heden •••• Skovstien •••• Mosestien •••• Eksist. mindre vej - - - - Her gik den gamle "Trolldhedebane" i 1917-1968

① Landsbyer/natur/aktiviteter m.v. ① Informationsfolder/skilt over sponsorer B Bænk

0 m. 0,5 km. 1 km. 1,5 km.